No. 60. 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Donderdag 20 Mei.

AFKONDIGING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, ontvangen hebbende eene missive van den Heere Controleur van 's Rijks Belastingen alhier, van den 15 Mei jl. n°. 129, ten geleide van het Kohier der belasting op de runderen, paarden, enz, ten behoeve van het fonds voor den landbouw.

Gezien de daartoe betrekkelijke wet van den 30 Mei 1840 (staatsblad, n°. 16) en speciaal art. 4 van dezelve.

Brengen bij deze ter kennisse der daarbij belanghebbende Ingezetenen, dat voormeld kohier voor dezen loopenden jare, door Z. E. den Heere Staatsraad Gouverneur dezer Provincie op den 7 Mei jl. is executoir verklaard en aan den Ontvanger der directe Belastingen ter invordering uitgereikt, alsmede dat de respective aanslagen vóór het einde der maand September aanstaande zullen moeten zijn gekweten; met waarschuwing dat volgens art. 6 dier wet, omtrent de nalatigen, op gelijke wijze zal worden gehandeld als voor de Directe Belastingen is bepaald.

En opdat niemand, wien zulks moge aangaan, hieromtrent onwetenheid voorwende, zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

BREDA, den 17 Mei 1841.

DE ROIJ, vl.
Ter ordonnancie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 16den Mei,

De koninklijke familie verlaat morgen de Tuilerien om een gedeelte van het schoone jaargetijde op Neuilly door te brengen. Ook de Spaansche koningin *Christina* zal op Neuilly verblijven.

— De kamer der pairs heeft gisteren het ontwerp aangenomen waarbij 80,000 man van de klasse van 1841 worden onder de wapenen geroepen. Aan de orde was vervolgens het crediet van derde half millioen fr. voor de remonte van de kavallerie. De markies *de Laplace* over dit ontwerp het woord voerende, betreurde den staat van zaken, die Frankrijk ten aanzien van dit belangrijk gedeelte der krijgsdienst van den vreemdeling afhankelijk maakte; hij klaagde over het verbazend verlies dat de kavallerie jaarlijks aan paarden leed door den slechten staat der stallen; hij wenschte dat het gouvernement op middelen bedacht ware om den landbouw in staat te stellen, in de behoefte voor de kavallerie en artillerie te voorzien, en sloeg onder anderen als een middel van verbetering voor, dat de administratie der stoeterijen, in plaats van tot het ministerie van koophandel te behooren, bij dat van oorlog werd gevoegd. De maarschalk *Soult* erkende de juistheid der opmerkingen van den markies, zeide dat bij zijne komst aan de zaken in het verleden najaar de remonten in een' ellendigen staat waren, dat hij zich dadelijk op verbetering had toegelegd, en aanvankelijk reeds de vruchten daarvan had mogen plukken. Omtrent de vereeniging van de gezegde administratie met het departement van oorlog, kon hij zich echter niet uitlaten.

De afgevaardigden hebben al de hoofdstukken van het budget voor 1842 afgehandeld. Morgen moet zij over haar eigen budget beraadslagen alsmede over eenige additionele artikelen, waarna de definitive stemming moet plaats hebben. In de zitting van gisteren is onder anderen gesproken, om, naar het voorbeeld van Engeland, een gelijk brievenport voor het geheele rijk in te voeren. De minister van finantien betoogde, dat juist de resultaten van dit voorbeeld niet zeer voor de aanneming van zoodanig nieuw stelsel pleiten, dat de gesteldheid der beide landen te dezen aanzien niet gelijk stond, en dat men overigens verkeerd zoude doen, met een' voordeeligen tak van het openbaar inkomen te besnoeijen, om denkbeeldige verbeteringen na te streven.

— Vier duizend man troepen uit de depôts van vier regimenten zamengesteld, te Versailles in garnizoen, begeven zich morgen naar Romainville, om met de burgerlijke werklieden en de geniesoldaten aan de fortificatiewerken te arbeiden.

— Sedert eenigen tijd bevindt de heer *Garnier Pages* zich vrij ernstig ongesteld.

— Men ziet met verlangen berigten uit Algiers te gemoet. De gewone post was den 12den te Toulon niet aangekomen. De jongste tijdingen zijn van den 3den; toen geleek Algiers en de onmiddellijke omtrek naar een legerkamp waar men alles ter verdediging inrigt. Van de expeditionnaire kolonne had men nog niets vernomen.

— Men heeft hier tijdingen uit Konstantinopel tot den 27sten. De zekerheid van de toenadering van Frankrijk tot de vreemde mogendheden, onderteekenaars van het traktaat van den 15den Julij, van deszelfs deelneming aan de jongste beraadslagingen en toetreding tot de nieuwe overeenkomst aangaande de betrekking tusschen den sultan en den Pacha van Egypte, hadden zoo te Konstantinopel, als te Smyrna, algemeen genoegen verwekt en alle ongerustheid onder het publiek weggenomen.

— Heden uit hoofde van den Zondag geene fondsnotering.

Van den 17. — De inhoud der stukken tot de zaak van *Darmès* betrekkelijk, geeft aanleiding tot ernstige overwegingen, naardien daaruit blijkt hoe de aanhangers eener gevaarlijke partij, die niets minder bedoelt dan de maatschappelijke orde ten eenenmale het onderst boven te keeren, en alles te verdelgen wat aanzienlijk of vermogend is, door het geheele land verspreid zijn. De gematigde dagbladen vermanen dan ook allen, die in het behoud van leven, rust en bezitting belang stellen, onderlinge partijschap te laten varen, en zich als een eenig man tegen dien geest van teugellooze democratie te vereenigen, opdat hij niet vroeger of later, het bloeijend Frankrijk in een bloedigen puinhoop herscheppe. [illegible]

— De gewone Madridsche correspondentie [illegible] de bijzonderheden van de eeds-aflegging van den hertog der Overwinning als eenhoofdig regent, in tegenwoordigheid van de beide wetgevende kamers en onder een ontzaggelijken toeloop van volk. Na den eed heeft de nieuwe regent eene aanspraak gehouden, en zich daarbij nagenoeg volgenderwijs uitgelaten:

» Mijne heeren, de senateurs en gedeputeerden! het leven van ieder burger behoort aan het vaderland; de natie verlangt dat ik het mijne aan hetzelve blijf wijden; ik zal zulks doen ter vervulling van een heiligen pligt. Ik zal de constitutie en de wetten, de onafhankelijkheid en den troon van onze jeugdige onderlooze koningin verdedigen. Op het slagveld heeft men mij altijd, als de eerste soldaat, de vrijheid zien verdedigen; thans tot de hoogste autoriteit van het koningrijk aangesteld, zal ik ook altijd de eerste zijn om derzelver wetten te gehoorzamen en te doen eerbiedigen; met dit doel reken ik op de medewerking van de vertegenwoordigers der natie, en op een sterk, onafhankelijk haar waardig gouvernement, ik zal het vaderland gelukkig trachten te maken om het tot den rang dien het toekomt op te voeren." Ten slotte verklaarde de regent, dat hij op een verantwoordelijk ministerie zoude steunen en al de eischen van een parlementair gouvernement verwezenlijken. De heer *Arguelles*, die het voorzitterschap vervulde, verklaarde dat de woorden van den regent de vertegenwoordigers des volks met tevredenheid vervulde, en zij er op rekenden, dat de gegeven verzekeringen eene waarheid zouden zijn.

Het tegenwoordig ministerie is voor het oogenblik en tot er een nieuw zal georganiseerd zijn, aan de zaken gebleven.

— Ter beurze van heden (17 Mei) waren genoteerd: 5 pCt. 114,85; 3 pCt. 79,40; Nap. d. 104,15; Sp. Ardoin 24 drie achtste; [illegible] L. 102¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 16den Mei.

De keizerin van Oostenrijk, die thans eene reis in Italie doet, is den 30sten laatstleden te Verona aangekomen en door den hertog van Modena ontvangen. Na een verblijf van drie dagen heeft H. M. zich verder naar Modena begeven.

— De beroemde taalkenner en geleerde, *Bartolomeo Gamba*, is

den 3 dezer, in vijf en zeventigjarigen ouderdom, te Venetie plotseling overleden.

— Berigten uit Konstantinopel schrijven de jongste besluiten der Porte, tot eindelijke vereffening der egyptische zaken, uitsluitend toe aan de pogingen der Oostenrijksche, Pruissische en Russische Gezanten, dewijl lord *Ponsonby* geweigerd had zich daarmede in te laten, niettegenstaande men zeide dat hem, van zijne Regering stellige instructien tot dat einde waren geworden, en de Oostenrijksche Internuntius er bij hem op aangedrongen, had dat hij zich met zijne ambtgenooten tot dit doel zou vereenigen.

Ten gevolge der genoemde besluiten, maakten de Consuls der vier Mogendheden zich gereed om naar Alexandria weder te keeren.

Te Konstantinopel geloofde men, dat *Riza*-pacha, de opperhofmeester en gunsteling van den Sultan, op den val van den grootvizier *Rauf*-pacha bedacht is, ten einde zich in zijne plaats te stellen. Verder meenden sommigen dat *Reschid*-pacha en *Achmed-Fethi*-pacha binnen kort op nieuw tot het bestuur der zaken geroepen zouden worden.

Tahir-pacha, de nieuwe groot-admiraal, zou denkelijk in persoon aan het hoofd der expeditie tegen de insurgenten op het eiland Candia staan; de uitrusting van welke expeditie met kracht werd doorgezet.

In een berigt uit Belgrado van den 2 Mei leest men het volgende: "Het gevecht tusschen de Albanische troepen van den Pacha van Nissa en de bij Alexinezze verschanste Christelijke opstandelingen, hetwelk den 30sten April niet ver van onze grenzen voorviel, is zeer bloedig geweest. De Christenen streden met moed, maar hunne manschappen waren te zeer verstrooid om zich met goed gevolg tegen de gesloten rijen der Albaniers te kunnen verdedigen. De insurgenten, die hunne vrouwen, kinderen en grijsaards, hunne roerende have, ja zelfs hunne kudden tegen den woedenden aanval der wreede Muzelmannen te verdedigen hadden, moesten onderdoen. Vreesselijk misbruikten de Albaniers de behaalde overwinning. Zij vermoordden kinderen en weerlooze ouden, doorregen elken gevangene die met de wapenen in de hand gevat werd, staken de dorpen die zij vermeesterden in den brand, verkrachtten de gevangene vrouwen en meisjes en wierpen ze dan in de vlammen der brandende huizen. Tusschen 20 en 30 plaatsen, zijn eene prooi der vlammen geworden; echter hebben de Christenen ten deele zelven hunne woonplaatsen in brand gestoken, waaruit zij bij de nadering der Turken vlugteden, en waar zij genoodzaakt waren de zieken, en alles wat zich niet door eigene kracht verwijderen kon, achter te laten. Bij Alexinezze baanden de overwonnenen zich met den moed der vertwijfeling eenen weg door drie dubbele rijen, om deels naar het gebergte, deels naar Servie te vlugten. De laatsgenoemden werden grootendeels door de vervolgden neergehouwen; het gebergte daarentegen bereikten velen en wel niet alleen diegenen die bij Alexinezze gestreden hadden, maar ook de meeste bewoners der in opstand zijnde districten, die aan dat gevecht geen deel konden nemen, zoodat tegenwoordig vele duizenden menschen zonder huisvesting en levensmiddelen rondzwalen en eenen uitweg zoeken, om zich met de Christenen der naburige Pachaliks te kunnen vereenigen."

— Uit Natolie kwamen te Konstantinopel gedurig nieuwe verontrustende berigten in. Geheel Kurdistan, Diarbekir, Mesopotamie en een gedeelte der kust van Trebisonde was in vollen opstand, terwijl deze zich ook in Syria langs hoe meer uitbreidde.

De Oostenrijksche Regering zou besloten hebben, tien duizend man naar de grenzen te zenden, bijaldien de opstand in Bosnie zich verder uitbreidde.

BELGIE.

BRUSSEL, den 18den Mei.

De koning en koningin zijn gisteren op Laeken teruggekeerd. Heden heeft de koning op het paleis te Brussel een kabinetsraad gehouden.

— De graaf *Gorowsky* is hier weder in vrijheid gesteld, naar gezegd wordt op de tijding, dat de infant don *Francisco de Paula* in deszelfs huwelijk met zijne dochter bewilligde.

— Een verbreid gerucht, dat de nieuwe minister van justitie, *van Volxem*, uit hoofde van oneenigheid met zijne ambtgenooten, zijne demissie wilde nemen, wordt voor ongegrond verklaard.

— Gisteren is eene diligence van Brussel vertrekkende, bij het afdalen van den straatweg van Etterbeek, omvergevallen en is hare rit op de ijzeren pijpen van eene hydraulische machine nagenoeg verbrijzeld. 15 Personen bevonden zich in de diligence, waarvan er twee benevens den postillon vrij ernstig gekwetst zijn geworden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 19den Mei.

Gisteren morgen ten half vijf ure heeft Z. M. de residentie verlaten, om de stad Utrecht met een bezoek te vereeren. Hoogstdezelve is aldaar ongeveer ten half tien ure aangekomen, na aan de grens der provincie, te Harmelen, door den heer staatsraad-gouverneur der provincie, den heer *van de Poll* te zijn verwelkomd. Aan den Hommel werd Z. M. ontvangen door de eerewacht, die hoogstdenzelven tot aan de stad begeleidde, welke feestelijk was uitgedoscht. Van de openbare gebouwen en uit de vensters van bijna alle huizen wapperde de vaderlandsche vlag. De straten waren groen gemaakt en de huizen met festoenen versierd; duizenden menschen waren reeds vroeg op de straten, om hunnen vorst als Koning te begroeten; terwijl de schutterij en de troepen reeds vroegtijdig de hun aangewezen posten betrokken.

Onder den triomfboog nabij de Catharyne poort werd Z. M. door het stedelijk Bestuur ontvangen, en met eene aanspraak van den heer burgemeester *Kien* begroet. Daarop nam de optogt door de straten een aanvang, onder het gelui der klokken en het gejuich der menigte, en wel in de volgende orde:

Een detachement lanciers met de trompetters opende den optogt. Hierop volgde Z. Exc. de Gouverneur der provincie in een rijtuig. — Een detachement lanciers. — Het korps studenten, in het zwart met de faculteits linten, twee aan twee, wordende het groote banier der akademie vooruit gedragen en de andere banieren voor uit elke faculteit. — Een bataillon der schutterij met de muzijk. — De eerewacht der burgerij. — Z. M. de koning, op een wit paard gezeten, aan weerszijde de kommandanten van de eerewacht; den baron *van Heeckeren* en den heer *van Sytzama*. — De tweede afdeeling der eerewacht. — De stedelijke regering in koetsen. — Het 2de bataillon der stedelijke schutterij met de muzijk van het 19de regiment inf. — Het 9de regiment infanterie met de muzijk, het 10de regiment infanterie en eindelijk een detachement lanciers.

Op de Drift, voor het huis van den baron *van Heeckeren*, werd Z. M. door eenige jonge juffrouwen met bloemen bestrooid.

Aan het gouvernements gebouw, alwaar Z. M. afsteeg, werd Hoogstdezelve ontvangen door Z. Exc. den minister van Staat, baron *van der Capellen*, den heer Staatsraad-Gouverneur enz.

Z. M. vertoonde zich, vergezeld van den heer Gouverneur, weldra op het balkon, en werd door een herhaald gejuich begroet. Het korps studenten, hetwelk zich tegen over het balkon geplaatst had, trok met deszelfs banieren voorbij Z. M. en keerde naar het auditorium terug. Hierop defileerden de beide bataillons der schutterij, die der 9de en 10de reg. inf. en de lanciers voorbij den Koning, onder het aanhoudend gejuich der aanschouwers.

Hierop heeft Z. M. audientie verleend aan vele burgerlijke en militaire autoriteiten.

Na den afloop der audientie zou Z. M. 's Rijks munt, de Akademiegebouwen, den Zoologischen tuin en andere merkwaardigheden bezoeken; des middags zou een prachtige maaltijd op het stadhuis plaats hebben; des avonds werd Z. M. in den schouwburg verwacht en zou de stad allerprachtigst geillumineerd zijn.

— Na den afloop van de zitting der tweede kamer der Staten-Generaal, van ll. Zaturdag, is er eene bijeenkomst met gesloten deuren gehouden, waarin over het ontwerp betreffende een nieuw reglement van orde der kamer, is gehandeld. Dit stuk zal worden gedrukt en later in beraadslaging komen.

In genoemde zitting heeft de commissaris des Konings, de heer *Borret*, de voordragt omtrent de regterlijke verdeeling van het Hertogdom Limburg in arrondissementen verdedigd, en hoofdzakelijk aangemerkt, dat de regering geen ander oogmerk heeft gehad, dan om die indeeling te doen strekken ten meesten gerieve der ingezetenen en ter bevordering van de belangen der justitie; dat zij zich door de hooge burgerlijke en regterlijke autoriteiten in Limburg heeft laten inlichten, en dat de regering van allen, die door haar geraadpleegd zijn, een stellig en eenstemmig antwoord heeft bekomen omtrent de deugdelijkheid van het ontwerp.

Gisteren hebben de afdeelingen der kamer zich bezig gehouden met het onderzoek der antwoorden der Regering nopens het ontwerp van wet ten aanzien der krankzinnigen, in hetwelk onderscheidene wijzigingen gebragt zijn.

Men verwacht voorts, in den loop dezer week, de antwoorden der Regering, ten opzigte van de voordragt van wet, betrekkelijk de onteigeningen ten algemeenen nutte, benevens eenige wijzigingen in dat ontwerp.

Verder verzekert men, dat de werkzaamheden der kamer tegen Pinkster geschorst en in het begin der maand Augustus zullen hervat worden. Alsdan ziet men de aanbieding der staatsbegrooting voor de jaren 1842 en 1843 te gemoet, met welker bijeenbrenging men zich thans bij het gouvernement moet bezig houden.

— Dezer dagen is bij Koninklijk besluit vervallen verklaard dat van den 2 Julij 1822 (*Staatsblad* n°. 16), betrekking hebbende tot het kopijregt van den Staat, waaromtrent door den Hoogen Raad de bekende uitspraak gedaan is.

— Dezer dagen heeft Z. M., bij besluit, het bestuur der protestantsche kerken in Limburg vastgesteld.

— Bij koninklijk besluit is bepaald, dat met den eersten dezer, want neer de werkzaamheden der commissie tot de afdoening der zaken van

het ontbonden Amortisatie-Sijndicaat een einde zullen nemen, alle zaken, aan die instelling opgedragen geweest, voor zoo veel die het materieel beheer van de groote wegen, vaarten, kanalen; schipbrug, stoomboot-, schuit- en postveren betreffen, zullen overgaan aan het Departement van Binnenlandsche Zaken; terwijl aan het Departement van Finantien zullen overgaan de algemeene zaken van het Amortisatie-Sijndicaat, geene uitgezonderd, als mede het bestuur der domeinen, en de geldelijke administratie, zoo in baten als lasten van de onderwerpen, hierboven vermeld.

Bij een nader besluit is de wijze geregeld, waarop die overgang zal plaats hebben.

Eindelijk heeft Z. M. bij een derde besluit bepaald, dat de ambtsbediening van administrateur der domeinen mede met 1 Mei jongstleden zou zijn opgeheven, en de administrative betrekkingen van dien ambtenaar in de provincien dan zullen overgaan op de agenten van het domein, ieder, voor zoo veel de domeingoederen en het geldelijk beheer van de groote wegen en vaarten betreft, in den kring van zijn agentschap; zijnde, bij datzelfde besluit, de heer *van Gennep*, afgetreden inspecteur, benoemd tot hoofd-inspecteur, onder de onmiddelijke bevelen van den Minister van Finantien.

— Men verneemt dat Z. M. den 2den luitenant-ingenieur *H. J. S. Haesebroeck*, benoemd tot ambtenaar voor den waterstaat in Oost-Indie, eervol ontslag uit de militaire dienst verleend heeft.

Tot onder-intendant der tweede klasse is benoemd de adjunct-intendant *E. A.* baron *Dibbitz*.

— Uit Arnhem schrijft men van gisteren: » In hunne vergadering van Zaturdag ll., hebben de Staten van Gelderland eene commissie benoemd, ten einde de schriftelijke verklaring hunner hulde aan den Koning over te brengen. Deze commissie bestaat uit de heeren *van Pallandt*, *van Brakel* en *van den Steen*.

» Ook hier ter stede wordt eene eerewacht opgerigt ter gelegenheid van het verwachte bezoek des Konings. Tot kommandant derzelve is bij meerderheid van stemmen gekozen de baron *van Voorst*."

— De Kamer van Koophandel en Fabrijken te 's Hertogenbosch, ingesteld bij koninklijk besluit van den 19den laatstleden, is den 14 dezer door den heer Burgemeester dier stad plegtig geinstalleerd, en zijn bij die gelegenheid benoemd, tot president de heer *J. Diepen* senior, en tot vice-president de heer *Arnoldus Suijs*, terwijl een drietal voor het secretariaat der Kamer den Koning is voorgedragen.

— De *Javasche Courant* van den 6den Januarij jl. behelst de volgende door den waarnemenden Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie genomen dispositien, als:

Benoemd tot raad in het hoog geregtshof en lid in het hoog militair geregtshof van Nederlandsch Indie, mr. *J. A. Verploegh*, laatstelijk oudste lid in die beide geregtshoven, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd; met bepaling, dat hij zal zitting nemen in denzelfden rang, als tijdens zijn vroeger lidmaatschap in die hoven bekleed.

Ontslagen, de tweede algemeene pakhuismeester bij 's lands pakhuizen te Batavia, *J. W. Thierbach*, en de kommies bij de administratie van 's lands graan- en ijzer-pakhuizen te Batavia, *J. C. Hage*.

Voorts hebben er weder een aantal benoemingen en bevorderingen plaats gehad. Onder anderen is bevorderd tot luitenant-kolonel bij den generalen staf, de majoor bij dien staf *P. van Swieten*, met bepaling dat hij de betrekking van sous-chef bij dien staf zal blijven vervullen; tot luitenant-kolonels der infanterie zijn bevorderd de majoors *J. Linklaan Westenberg* en *P. J. J. A. Ballaerd* en tot majoor de kapiteins *H. L. Biddaers* en *H. Dommers*.

HET EILAND HONG-KONG.

Door een fransch reiziger, de heer Borget, die eene reis om de wereld gedaan heeft en het bovengezegde, thans door de Chinezen aan de Engelschen afgestane eiland bezocht heeft, worden de volgende bijzonderheden nopens hetzelve medegedeeld [illegible]

Het eiland [illegible] van Macao, en op [illegible] ton. Het is van het vaste land door een zeer naauwen zeearm gescheiden, die op drie verschillende punten niet meer dan een vierde uurs breedte heeft. Het eiland strekt zich van het oosten naar het westen over eene lengte uit van ongeveer drie kleine uren, althans voor zoover ik zulks op een der hoogste toppen heb kunnen beoordeelen; aan de westelijke zijde kan het een uur breedte hebben, en anderhalf uur aan het oostelijk gedeelte, waar twee landtongen in zee loopen en een aantal kleine baaijen vormen. Men heeft mij gezegd, dat aan een dier baaijen een vrij groot dorp lag, maar daar ik het zuidelijk gedeelte van het eiland slechts van den top der bergen gezien heb, daar deze zijde overigens van minder belang is, dan die welke tegenover het vasteland ligt en de haven bevat, zal ik daarvan niet verder van spreken.

Het eiland Hong-Kong is zeer bergachtig en weinig met hout begroeid. Op verscheiden bergen komen de rotsen door den grond heen. Voor het overige zijn zij bedekt met uitmuntende weilanden, waarvan de Chinezen, die anders van alles partij trekken, echter geen gebruik weten te maken; jaarlijks steken zij den brand in het verdroogde gras dezer voortreffelijke weiden. Dikwijls heb ik verbazend groote velden vuurs zich zien voortbewegen en met verwonderlijke snelheid langs de berghellingen opstijgen of in de diepten afdalen. Des nachts is het een uiterst prachtig schouwspel, en wanneer de vlammen de toppen der hoogste bergen hebben bereikt, dan zou men geneigd zijn, den afdalenden vuurgloed voor eene vulcanische uitbarsting en lava-uitstrooming te houden.

Aan de oostelijke zijde, die tegenover het vaste land gelegen is, bevat het eiland Hong-Kong verscheiden kleine, ondiepe, smalle dalen, maar waar alles wat voor ontkieming vatbaar is, verwonderlijk opgroeit, met die zorg gekweekt, welke de Chinezen alleen in staat zijn er aan te besteden. De heuvels die deze dalen omgeven, zijn over het algemeen onvruchtbaar; maar zoodra de bewoners er een weinig waters ontdekt hebben, gaan zij aan den arbeid, werken den grond om, naar het hunne weloverlegde bevochtiging der landerijen vereischt, en verspreiden het water met zulk eene zeldzame schranderheid, en zulk eene berekende verhouding, dat zij de barre woestijn weldra in vruchtbare landsdouwen veranderen.

Het belangrijkste dal bevindt zich juist bijna tegenover de baai en de stad Cow-Loon, die op het vaste land ligt en door mij bezocht is geworden. Het dal komt aan zee uit door middel van twee vrij smalle engten; hetzelve is namelijk aan zijn uiteinde, door een niet zeer hoogen heuvel, in twee takken gescheiden; op dien heuvel ziet men eenige pijn- en andere boomen, die er met moeite groeijen.

Op eenen schoonen namiddag kwam ik aan boord terug, aan boord van mijn Chineesch vaartuig, na een dier lange togtjes te hebben gedaan, op welke ik dagelijks menigvuldige schetsen nam, toen ik in het midden der baai, op een punt waarop mijne aandacht nog niet gevallen was, fraaije groepen boomen zag, boven welke regtstandig eenige blaauwachtige rookwolken opstegen. Ik gaf aan den scheepsbevelhebber te verstaan, dat hij mij naar die plaats zoude brengen, en, in weerwil van al zijne vertoogen in zijne anglo-chineesch-portugesche taal, om mij vrees voor de mandarijnen in te boezemen (*), ontscheepte ik en beval hem mij een weinig verder te wachten. Aanvankelijk ging ik door eenige rijstvelden, op de kleine aardhoogten die de akkers scheiden en tevens tot onderhoud en afloop van het water strekken. In de slijkerige waterplassen wentelden zich met gretigheid de door kinderen bewaakte buffels, andere waren vastgebonden, en zulks tot mijn groot geluk; want ik zag er verscheiden mij met hunne woeste blikken aanstaren, met hunne staarten en op den grond slaan, en die mij zekerlijk een kwaden trek zouden gespeeld hebben, indien zij los geweest waren. In dit land waar men zoo hardnekkig den vreemdeling weert, is alles hem vijandig, tot zelfs de dieren. Niet zelden ziet men buffels, die jegens de Chinezen altijd goedaardig zijn, den Europeaan zelfs in de landskleeding ontdekken en met woede op hem aanvallen. Ik vond weldra en volgde eenen naauwen weg, die onder oude boomen en prachtig bamboes, geheel met klimopplanten bedekt, naar het dorp geleidde. Voor het te bereiken ontmoette ik eene kleine beek, die ik overkwam door middel eener brug, uit een' enkelen boomstam bestaande, welke op den anderen oever een half voet boven het water rustte. Ik was nu gekomen aan het dorpsplein, waarop drie straten evenwijdig uitliepen, naauwelijks drie voeten breed, en ieder omstreeks een twintigtal huizen bevattende, allen naar hetzelfde model gebouwd. Aan haar einde kwamen zij uit op eene straat die evenwijdig met het plein liep, maar beter geplaveid en breeder was, en met een grooter gebouw eindigde, dat meer versierd was dan de overige en waarschijnlijk het verblijf der mandarijnen was. Tot mijn leedwezen kon ik er niet binnen komen. Het zal wel onnoodig zijn te zeggen, dat ik gedurende deze wandeling door de straten, een talrijk geleide had, dat door alle ledigloopers met ieder oogenblik aangroeide. Die in huis aan den arbeid waren, kwamen tot aan de deur om den vreemdeling te zien, den *fan-qui*, chinesche verbastering van het woord *firingui* (Franc), waarmede men door geheel Azie de Europeanen aanduidt. Allen waren nieuwsgierig, sommigen lastig. Zij betastteden mijne kleederen, mijnen rotting, mijne potloden, mijn album; maar zoo op hun gelaat en in hunne houding eene levendige nieuwsgierigheid blijkbaar was, ontdekte ik daarentegen geen spoor van kwaadwilligheid. Ieder noodigde mij in zijne woning, en bood mij, om mij over te halen, tabak en thee aan. Ik trad eene woning binnen, ik gebruikte eenige kleine kopjes thee, zonder suiker; ik rookte uitmuntende tabak uit eene lange pijp, welke de eigenaar van het huis, een oude Chinees, met witten baard en een eerwaardig gelaat, mij aanbood en verzocht te houden, met de ondubbelzinnigste blijken van waar genoegen. Uit dit huis gaande bevond ik mij weder op het dorpsplein. Aan een van deszelfs einden was een chineesch altaar opgerigt, waarop bloemen en vazen waren geplaatst, op welke kleine roode waskaarsen brandden. Dit altaar, voor hetwelk de dorpsbewoners komen bidden, waarop zij hunne offerhanden aanbieden en het tot raadplegen, was tegen schoone oude boomen aangeleund, welker naam ik niet heb kunnen te weten komen, daar ik geen dergelijke meer zag. Zij droegen prachtige roode bloemen. Op mijne teekenen begrepen eenige kinderen mijne bedoeling, klommen vlug in een boom en bragten mij takken, waarvoor ik hen in ruiling eenige geldstukjes gaf. Het was intusschen laat geworden. Ik dacht dat het tijd werd om weder naar mijn vaartuig terug te keeren.

(*Het vervolg in een volgend Nommer.*)

GEMENGDE BERIGTEN.

»De *Times* hield onlangs de volgende bijzonderheden over de voorgenomen jongste ontdekkingen van de Engelsche zijde, in de zuidelijke poolstreken.

»Men herinnert zich ongetwijfeld dat de beide ontdekkingsschepen, de *Erebus* en de *Terror*, nu omtrent achttien maanden geleden, onder bevel van den kapitein der koninklijke marine *J. C. Ross* en van den kommandant *Crozier* Engeland verlaten hebben. Het voornaame en blijkbare doel dezer expeditie was, om het ware punt van den Zuidpool te bepalen en de Zuiderpoolstreken, omtrent welke men tot dus ver niet dan zeer onbepaalde berigten heeft, nader te onderzoeken. Eene reeks van magnetische waarnemingen moesten op verschillende punten van hunnen weg worden gedaan; het eerst daar-

(*) De Europeanan geven onbepaald dien naam aan alle Chinezen die met eenige waardigheid zijn bekleed. Het woord, [illegible] reeds de daarin voorkomende letter *r* aanduidt, welke de [illegible] niet hebben, is niet van Chineschen oorsprong. De [illegible] ben hetzelve in gebruik gebragt; het stamt af van [illegible] *mandare*, bevelen.

voor aangewezen punt was Madera. De expeditie hield zich aldaar op en verbleef er verscheidene dagen. Van daar stevende zij naar St. Helena en vervolgens naar de Kaap de Goede Hoop. Op deze onderscheidene plaatsen werden observatoriums daargesteld, en bekwame officieren achtergelaten om er de waarnemingen te doen.

„»De expeditie bezocht vervolgens het land van Kerquelen, waar andere waarnemingen werden gedaan, alsmede op het land van Sabrina. Men kwam vervolgens gelukkig te Hobart-town, op Vandiemensland, omstreeks het midden van Augustus. Kapitein *Ross* ontmoette aldaar zijn' ouden vriend, sir *John Franklin*, de gouverneur, die hem het best onthaal aandeed en allen mogelijken bijstand verleende. Ook daar werd een observatorium opgerigt. De kapitein *Ross* ging den 26sten October (van welken dag zijne eerste brieven dagteekenen) weder onder zeil. — Kapitein *Ross*, de neef van sir *John Ross*, is dezelfde officier, die in Junij 1831 de britsche vlag aan de Noordpool plantte en die gedurende verscheidene reizen in de poolstreken, met zijn oom en sir *Edward Parrij*, acht winters en veertien zomers in deze verwijderde streken doorgebragt heeft, zoodat men deze moeijelijke en belangrijke taak aan geen ervarener, bekwamer en schranderer officier kon toevertrouwen. Het schijnt dat zij bij hunne komst op Howart-town vernamen, dat sedert hun vertrek uit Engeland twee andere expeditien waren ondernomen: eene door de Franschen en eene andere door de Amerikanen, met het oogmerk om ontdekkingen in de Zuidpoolzeeën te doen; maar de daarvoor bestemde schepen niet behoorlijk toegerust en ingerigt zijnde, om door de ijsschotsen heen te stevenen, en de bevelhebbers dier vaartuigen geene ondervinding hebbende omtrent eene zoo gevaarlijke vaart, zoo zijn beide vermelde expeditien opgegeven, en zal de eer dier nieuwe ontdekkingen dus alleen aan onze stoutmoedige landgenooten verblijven.

„» Men weet dat het voornemen van kapitein *Ross* is, om regtstreeks naar de Zuidpool te stevenen, waar hij, naar zijne gemaakte berekeningen vóór hij Engeland verliet, hoopt den 68sten graad zuiderbreedte en den 144sten graad oostelijke lengte te vinden. Men gelooft dat de sedert gedane waarnemingen, naarmate men die breedte naderde, tot bevestiging van hetzelfde gevoelen leiden."

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (18 *Mei*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 51$\frac{15}{16}$, ⅞; dito 5 pCt. 99⅞; Kansbill. 25, 24⅞; Syndik. 4½ pCt. 90⅞; Handelmaats. 165, 165¾, ⅝; O. I. 5 pCt. 97 negen zest.; Ardoins 22 drie zest., ⅛; dito Coupons 19¾; Columb. 14½.

J. H. LE FORT,

Kastelein op 't Huis ten Bosch,

berigt het Publiek, dat zijne HUIZING thans gereed en ingerigt is, tot het ontvangen van GEZELSCHAPPEN en het geven van MAALTIJDEN; tevens zijn er eenige nette GEMEUBILEERDE KAMERS, tot ZOMERVERBLIJF, nog open.

Hij neemt de vrijheid zijn Etablissement aan te bevelen, aan de geachte inwoners van *Breda* en omstreken, en belooft eene allesints zindelijke en prompte bediening tot billijke prijzen.

TE KOOP.

Een staande JAGTHOND van Best Ras, zijnde een Rekel, benevens een goed DUBBEL JAGTGEWEER, WEITAS en verder toebehooren. Nader berigt bij A. J. ZOUTMAAT VORSTMAN, Boek- en Bureauhandelaar te *Bergen-op-Zoom*, met *portvrije* Brieven onder de Lett. T.

_ Dingsdag den 25 Mei 1841, des namiddags 2 ure, zal, ten overstaan van den te *Gorinchem* residerende Notaris C. VAN APPELTERRE, ten huize van H. KOENS, in de *drie Snoeken*, te *Hardinxveld*, voor het saizoen van dezen jare, om tweemaal te kunnen Hooijen, worden Verpacht:

45 Bunders van den Polder den *Eijerwaard*, gelegen tusschen de *Oude Dooimanswaard*, het *Donderzand* langs het *Galeigat*.

13 Bunders van de bovenste *Japenwaard* langs de *Wantkil*.

80 Bunders van de *Lauw Simonswaard*, tusschen de *Sneepkil*, *Houweningswater* en het *Gat van den Hengst*. En

40 Bunders van *Aart Eloijenbos*, *Grobbeldonk*, *Colsterweer*, *Bijlanden* en *Florus van den Tempel*, tusschen het *Houweningswater* aan de rivier *de Merwede* boven de *Hoogkil* over *Giessendam*.

En zulks in zoodanige perceelen als zullen zijn genommerd en waarvan de aanwijzing op alle de Polders zal geschieden dags vóór en op den morgen van de Verpachting en informatien te verkrijgen bij den Rentmeester STERLING te *Dordrecht*, en den Opziener A. SMAAL te *Neder-Hardinxveld*.

_ Bij BROESE & COMP., te *Breda*, worden de volgende WERKEN met veel succes gedebiteerd:

DE KLEINE OORLOG IN ZIJNE VERSCHILLENDE BETREKKINGEN. Naar het Hoogduitsch van HEINRICH VON BRANDT, Majoor bij den Generalen Staf in Pruissische dienst, door J. J. VAN MULKEN, Kapitein der Infanterie bij de Koninklijke Militaire Akademie. Verrijkt met drie Plans. . . . . *f* 2,40.

In de tweede en derde aflevering 1840 van de Pruissische *Militär Litteratur Zeitung*, vindt men het eerste gedeelte geheel gewijd aan de Inleiding van het opgemelde werk, waarin de Majoor VON BRANDT zijne denkbeelden over de nieuwe voor den Kleinen Oorlog best geschikte troepen, hunne organisatie, uitrusting en werkkring uiteenzet. Het tweede gedeelte handelt over de onderwerpen tot den Kleinen Oorlog behoorende, zooals die in het werk voorkomen. Aan het slot zegt de recensent:

» De waarde van het voor ons liggende werk, hetwelk recensent met een waar genoegen herhaaldelijk gelezen heeft, en hetwelk hij van zijn' pligt rekend zijnen krijgsmakkers, jong en oud, dringend aan te bevelen, wordt verhoogd door een groot getal zeer belangrijke voorbeelden, uit de oudere en nieuwere oorlogen geput, veelal uit de ondervinding van den schrijver zelven.

» De wakkere werkdadigheid en de ijver van den schrijver geven ons regt op de hoop, dat hij voortgaan zal met de militaire letterkunde, door werken, als zijne tot heden verschenene, te verrijken en daardoor zijne aanspraak op de dankbaarheid van het militaire publiek te vermeerderen. Gaarne en blijde brengen wij hem onzen dank voor het genot dat het onderhavige werk ons verschaft heeft, en wenschen hem tijd, kracht en volharding tot zijnen verderen arbeid toe."

TERREINLEER. Bewerkt door D^r^. F. A. O'ETZEL, Majoor bij den Generalen Staf in Pruissische dienst. Uit het Hoogduitsch vertaald, naar de tweede Uitgave, door G. A. VAN KERKWIJK, Kapitein-Ingenieur bij de Koninklijke Militaire Akademie. Verrijkt met drie Plans. . . . . *f* 2,25.

De *Litteratur Zeitung* van 1834 getuigt dat de schrijver van dit werk in een wetenschappelijk opzigt als officier van den Generalen Staf en leeraar aan de algemeene krijgsschool, met roem bekend, zich in dit zijn werk de moeite heeft gegeven, zoo wel om het terrein naar zijne uiterlijke gedaanten, als geognostisch te beschrijven en graphisch voor oogen te stellen. In hoever het mogelijk is om dit alles in een klein octavo boekdeel op te nemen, zonder van het een te veel en van het ander te weinig te zeggen, en welk plan daarbij tot grondslag ligt, kan uit een overzigt van den inhoud blijken. Het geheel is met kennis van zaken, grondigheid en omzigtigheid behandeld, en bevat veel eigenaardigs.

VELDTOGTEN VAN DEN GENERAAL CARL VON CLAUSEWITZ. *De Russische Veldtogt van* 1812. Met een Kaart van het Tooneel des Oorlogs. . . . . *f* 2,50.

Eerste Hoofdstuk. — Aankomst te Wilna. Plan voor den veldtogt. Legerkamp aan de Drissa.

Tweede Hoofdstuk. — Beschouwend verhaal van de gebeurtenissen van den veldtogt van 1812 in Rusland. — 1ste Periode. Voorwaartsdringen der Franschen tot aan het eerste halt bij Wilna, omstreeks drie weken, van den 24sten Junij tot in het midden van Julij. — 2de Periode. Van het eerste halt tot aan het einde van het tweede, van het midden van Julij tot aan den 1sten Augustus; wederom drie weken. — 3de Periode. Van de poging van het Russische hoofdleger om offensief te werk te gaan tot aan het verlies van Moskau, van den 8sten Augustus, tot den 15den September, Vijf weken. — 4de Periode. — Van de inneming van Moskau, tot aan den terugtogt, van den 15den September tot aan den 23sten October, Vijf weken. — Van het begin van den terugtogt tot aan den overgang der Niemen, door het hoofdleger, van den 18den October tot den 11den December; 7 weken.

Derde Hoofdstuk. — Verdere loop van den veldtogt.

De Veldtogt van 1813 *tot aan den Wapenstilstand.* Met een Aanhangsel, Historische Bouwstoffen voor de Strategie bevattende, welke uit dezen Veldtogt getrokken zijn, met *den Veldtogt van* 1814 *in Frankrijk*, benevens eene Strategische Kritiek van dien Veldtogt. . . . . *f* 1,80.

OVERZIGT. — 1. De magt der Franschen. 2. De magt der geallieerden. 3. Indeeling der geallieerden. 4. SCHWARZENBERG's intogt in Frankrijk. 5. BLÜCHERS intogt. 6. Stelling op den 6den Januarij. 7. Terugtogt der Fransche maarschalken. 8. BLÜCHER wendt zich naar den kant der Aube. 9. BONAPARTE volgt hem derwaarts. 10. De slag van Brienne. 11. De strijdmagt der geallieerden verdeelt zich. 12. BONAPARTE volgt BLÜCHER naar de Marne en slaat zijn korps. 13. SCHWARZENBERG verdrijft de maarschalken van de Seine. 14. BONAPARTE keert terug en slaat de aan de Seine opgestelde korpsen. 15. SCHWARZENBERG vereenigt zich met BLÜCHER achter de Seine. 16. SCHWARZENBERG besluit tot den verderen terugtogt en vormt het zuider-leger. 17. BLÜCHER scheidt zich op nieuw af. 18. BONAPARTE volgt BLÜCHER naar de Aisne. SCHWARZENBERG maakt halt. 19. BLÜCHER's bewegingen aan de Aisne. 20. BONAPARTE trekt de Marne over. De slag van Craone en van Laon. 21. SCHWARZENBERG rukt op nieuw naar de Seine op. BONAPARTE keert derwaarts terug. Slag van Arcis sur Aube. 22. De beide legers der geallieerden vereenigen zich in den rug van BONAPARTE en trekken tegen Parijs op.

STRATEGISCHE KRITIEK. — I. Plan van den veldtogt van 1814, na den slag van Leipzig. Inleiding. *Eerste Hoofdstuk.* Plan der aanvallende partij. *Tweede Hoofdstuk.* Plan der verdedigende partij. *Derde Hoofdstuk.* Vergelijking van het aanvals- en verdedigingsplan waarnaar de veldtogt van 1814 gevoerd is, met het onze. — II. Ten uitvoerlegging der wederzijdsche plannen, of de voorvallen van den veldtogt zelven. *Eerste Hoofdstuk.* Algemeene beschouwingen. *Tweede Hoofdstuk.* Bewegingen en gevechten der geallieerden van den intogt in Frankrijk, tot aan den slag van la Rothière, en het voorwaarts rukken van SCHWARZENBERG na denzelven. *Derde Hoofdstuk.* BLÜCHER's togt naar de Marne. *Vierde Hoofdstuk.* SCHWARZENBERG's terugtogt; zijne vereeniging met BLÜCHER; aftogt van laatstgenoemden. *Vijfde Hoofdstuk.* BLÜCHERS tweede vereeniging met SCHWARZENBERG. Zijn oprukken naar de Aisne. De slag van Laon en zijne hereeniging met SCHWARZENBERG. *Zesde Hoofdstuk.* Het hernieuwde voorwaarts dringen van SCHWARZENBERG; de slag van Bar sur Aube; zijn tweede terugtogt en de slag van Arcis tot het vereenigd voorwaarts rukken. *Zevende Hoofdstuk.* Vereenigde marsch naar Parijs. Gevecht bij la Fère Champenoise. Slag bij Parijs. *Achtste Hoofdstuk.* De afzonderlijke voorvallen der verdediging.

De Veldtogt van 1815 *in Frankrijk en de Nederlanden.* *f* 1,80.

De inhoud van dit werk is als volgt: 1. Strijdmagt der Franschen. Vorming van het staande leger. 2. Depots en *armée extraordinaire*. 3. Pralerij van BONAPARTE met opzigt tot zijne strijdkrachten. 4. Verdeeling des legers. 5. Nationale garden. 6. Aanval der geallieerden in April. 7. Verdediging. 8. Aanval op WELLINGTON en BLÜCHER. 9. Strijdkrachten der geallieerden. 10. Wederzijdsche indeeling en stellingen. 11. Beschouwing over de opstelling van WELLINGTON. 12. Vooronderstellingen van welke men ten deze moet uitgaan. 13. Kritiek. 14. Doel van den aanval der Franschen. 15. Vereenigingspunt der beide verbondene legers. 16. Berekening van den tijd, die noodig was om hunne vereeniging te bewerkstelligen. De Pruissische armee. 17. Het leger van WELLINGTON. 18. Beschouwingen. 19. BONAPARTE verzamelt zijn leger. 20. Zamentrekking bij Sombref door BLÜCHER. 21. Zamentrekking door WELLINGTON. 22. BONAPARTE rigt zijn aanval op BLÜCHER. 23. Gevecht bij Charleroi. 24. Stand der zaken in den voormiddag van den 16den. 25. De slag van Ligny. 26. BLÜCHERS maatregelen. 27. Maatregelen voor het front van Ligny genomen. 28. Maatregelen voor het front van Sombref. 29. Aankomst van den Hertog van WELLINGTON. 30. BONAPARTE's plan van aanval. 31. Kritisch onderzoek. 32. Belangrijkste oogenblikken van den slag. 33. Kritische beschouwingen over den geheelen slag. BLÜCHER. 34. BONAPARTE. 35. Het gevecht van Quatre-Bras. 36. Beschouwingen. 37. Marsch op den 17den. BLÜCHER. 38. WELLINGTON op den 17den en 18den. 39. Slag bij Belle-Alliance. WELLINGTON's opstelling. 40. BONAPARTE's plan van aanval. 41. Gewigtigste oogenblikken van den slag. Verdediging van WELLINGTON. 42. Aanval der Pruissen. 43. Gevecht bij Wavre, op den 18den en 19den. 44. Marsch van GROUCHY. 45. Opstelling van den Generaal TIELEMAN. 46. Aanval van GROUCHY op den 18den en 19den. 47. Gevecht bij Namen. 48. Overzigt van den slag. BONAPARTE. 49. De Geallieerden. 50. Het gevecht bij Wavre. 51. Een tweede slag tegen BLÜCHER. 52. Gevolgen van den slag. 53. Marsch naar Parijs. Gebiedsvervolging. 54. Marsch naar Parijs. Kritisch overzigt. 55. Inrigting van den marsch. 56. Voorwaarts rukken der overige legermagten in Frankrijk. 57. De verovering der vestingen.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.